

Veľká noc

Nové ráno

Deň sa zrodil, najkrajší z prekrásnych, pieseň tichá, spev zvonov víťazných, ráno čisté, hymna dní sviatočných, zrodil sa deň, najkrajší z prekrásnych,
– Nové ráno.

Veľká noc – sviatok radosti nad novým životom. Bohoslužobné hymny a spevy nadmieru oslavujú tento deň dní. Veľmi potrebujeme takúto sviatočnú noc, pretože inak by sa nám mohlo zdať, že život sa skladá iba z utrpenia, ohrozenia a hrôz. Potrebujeme sviatky, aby sme mohli na to čierne a stiesňujúce pozerať novým pohľadom. Sviatky sú pre nás zárukou vyplnenia našich túžob a nádejí a dôkazom, že s nami niekto ráta, že láska je silnejšia ako nenávisť, život mocnejší ako smrť. A tak k Veľkej noci patrí sviatočnosť: aj slnko, stromy v kvete, pestré šaty, usmievané tváre, sviatočné jedlo, piesne a tance.

Možno sa niekto spýta: A bude sa snáď pozajtra prežívať náš život krajšie, keď je tu teraz hlboký sviatok Veľkej noci? Neostane zasa všetko po starom?

Ak chceme pravdivú odpoveď, musíme sa dôkladnejšie zahľadiť do tajomstva Veľkej noci a neostať len pri vonkajšej sviatočnosti. Kresťania slávia Veľkú noc preto, lebo veria, že Ježiš Nazaretský, ktorého ukrižovali, žije! My, kresťania, veríme v tú istú radostnú zvesť, v ktorú veril aj veľký Apoštol národov, svätý Pavol, ktorý nás sprevádza v tomto roku, jemu zasvätenom. On písal veriacim: Ježiš Nazaretský zomrel na kríži pre hriechy ľudí a bol vzkriesený k novému, nepomiňajúcemu životu. V tomto spočíva záchrana ľudí. Keďže sa k tomu hlásime, môžeme Veľkú noc oslavovať s radosťou.

Nachádzajme si v týchto sviatočných dňoch, ale aj potom, v dňoch všedných, čas na pobudnutie pri prázdnom Ježišom hrobe. Tu môžeme riešiť otázky nášho života. Aj keď sa nám nepodarí zo života vylúčiť všetko tienisté a ťažké, predsa budeme schopní žiť radosť – radosťou prameniajúcou z tajomstva Veľkej noci a Nového rána.

Josef Hlinka, farár

Dve témy

Najčastejšou témou sa v ostatnom čase stala kríza a jar. Obidve sú tu nezávislé od nás.

Na jar sa tešíme všetci, veď kto z nás by po zime netúžil po láskavých slnečných lúčoch, pohľade na prvé pučiky a kvety, na spev vtákov a priznajme si, že sa tešíme aj na pipľanie sa v záhradke, ktorá nám okrem úžitku prináša aj potechu pre dušu.

Na krízu sa neteší nikto a desí nás jej rýchly priebeh, nemožnosť niečo ovplyvniť.

Napriek zlej dobre sa snažme, aby kríza nezasiahla naše medziludské vzťahy. Ba práve naopak ... aby sme vedeli podať pomocnú ruku tým, čo ju práve teraz potrebujú.

(am)

Viaňajšia Kvetná nedela a ponuka majstrov košíkárov. Nechýbajú medovníky, sladkosti a milé drobnosti pre deti.

Slovo starostu

Vážení spoluobčania,

Človek si ani neuvedomí pre svoje každodenné povinnosti, ako nám ten čas letí. Ved len nedávno sme slávili príchod nového roku a už sa nezadržateľne blížia veľkonočné sviatky. Aj tento krátky čas prináša do nášho života nový pojem, a to je kríza. Zatiaľ sa začala prejavovať stratou zamestnania niektorých našich spoluobčanov, s tým súvisí menšia kúpyschopnosť a sú väčšie problémy v zabezpečovaní chodu rodín.

Táto kríza sa určite prejaví aj v hospodárnej obci a jej celkového rozvoja. Obecné zastupiteľstvo odsúhlasilo rozpočet pre tento rok, avšak podľa predbežných informácií zrejme ho nedokážeme naplniť a tým ani pokryť oprávnené požiadavky našich občanov v plnej miere.

Ako som sľúbil v predošlom vydaní Polazníka, dnes vás poinformujem širšie o významnejších aktivitách v obci.

pokračovanie na str. 2

pokračovanie zo str. 1

VODOVOD

Výstavba rozvodu pitného vodu sa realizovala len z našich vlastných finančných prostriedkov v hodnote 758 tisíc Sk, pretože finančná dotácia z environmentálneho fondu ministerstva ŽP nám nebola pridelená. V súčasnej dobe je nový rozvod už pod tlakom a čakáme len na prevzatie tejto časti budúcim prevádzkovateľom - Považskou vodárenskou spoločnosťou.

PROJEKT INTEREG

V termíne do 30. 6. 2008 sme ukončili výstavbu turistických objektov v časti obce Podjavorníkom a v javorníckych lesoch, ktoré boli financované zo štátnych finančných prostriedkov v rámci cezhraničnej spolupráce s Českou republikou. Finančná spoluúčasť obce bola 123 tisíc Sk. Verím, že novovytvorené turistické objekty prispedia k peknému pohľadu na turistických trasách a je len na nás, v akej miere ich využijeme.

NOVÁ BYTOVKA

V ôsmom mesiaci sme v predstihu ukončili výstavbu 16-bytovej budovy, ktorá bola odovzdaná do užívania žiadateľom bytov. V roku 2008 z finančných prostriedkov obce na jej výstavbu bolo použitých 2 461 tis. Sk. Prájom všetkým užívateľom bytovky, aby sa v novom domove dobre cítili.

ZÁKLADNÁ ŠKOLA

V škole pribudol nový asfaltový povrch školského ihriska v hodnote 291 tisíc Sk. Dali sme spracovať projektovú dokumentáciu v hodnote 238 tisíc Sk na výmenu okien a nové prekrytie a zateplenie plochých striech. Projekt bol v rámci eurofondov podaný na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, avšak nebol odsúhlasený a vrátili nám ho. V tomto roku v apríli projekt znova predložíme a čas ukáže, ako ho kompetentní posúdia.

MATERSKÁ ŠKOLA

Počas prázdnin boli vymenené staré drevené okná za plastové na jednej strane budovy, v miestnostiach učebni v hodnote 296 tisíc Sk. Zostávajúce chceme vymeniť v tomto roku.

ZDRAVOTNÉ STREDISKO, DOMOV DOCHODCOV - DSS

Havarijný stav prípojky pitnej vody do zdravotného strediska a domova dôchodcov a DSS si vyžadoval prednostne novú prípojku. K výmene nového vodovodného potrubia sa pripojili aj obyvatelia 2 x 6 b. j. a svojpomocne si prípojku k bytovkám urobili.

VEREJNÉ OSVETLENIE

Počas roka sme udržiavali a opravovali verejné osvetlenie, v decembri sme vymenili 115 starých svietidiel za nové. Na svietidlá sme z ministerstva financií do-

stali účelovú dotáciu v hodnote 590 tisíc Sk.

VŠEOBECNE

Prispievali sme na chod športu, kultúry a ostatným klubom zriadeným pri obecnom úrade. Pri čistote a údržbe obce nám veľmi dobre pomohli pracovníci verejnoprospešných prác. Ďakujem im za vykonanú robotu. Nevieť si predstaviť, ako by to u nás vyzeralo pri terajších problémoch s komunálnym odpadom.

SOCIÁLNE VECI

Veľkým finančným bremenom pre obec je poskytovanie opatrovateľskej služby našim spoluobčanom. V minulom roku sme zamestnávali 12 opatrovateľiek pre 13 opatrovaných. Finančné náklady pre opatrovatelky a spoločnú úradovňu boli 976 tisíc Sk.

REKONŠTRUKCIA BUDOVY

OBCENÉHO ÚRADU

Koncom roka sme dali spracovať projektovú dokumentáciu pre rekonštrukciu budovy OcÚ. Projekt je hotový, je zvolané stavebné konanie za účelom vydania stavebného povolenia. Finančné zabezpečenie tohto projektu budeme žiadať z eurofondov.

KANALIZÁCIA

Podľa dostupných informácií je odsúhlasený a finančne zabezpečený projekt realizácie rozvodu splaškovej kanalizácie Papradnianskej doliny. Realizácia stavebných prác sa má začať v jeseni tohto roka. Výstavba môže trvať tri roky. Preto vás žiadam, aby ste pri realizácii týchto prác boli trpezliví. Stavebné práce budú náročné a nie vždy bude priechodnosť a stav miestnych komunikácií v takom stave, ako by sme si všetci predstavovali.

K blížiacim sa veľkonočným sviatkom vám všetkým prajem ich spokojné prežitie v kruhu svojich najbližších.

Štefan Hatajčík

V týchto dňoch sa dožil Ambróz Balušik významného životného jubilea.

Sedemdesiatny si užíva v dobrom zdraví a rodinnej pohode.

Do ďalších rokov želáme veľa kilometrov na chodníkoch po rodnom chotári ale aj ďalej od neho, veľa dobrých nápadov pre Polazník s chuťou spomínať a písať.

Redakčná rada
obecných novín Polazník

Štatistika roku 2008

Počet obyvateľov
k 31.12. 2007:

mužov 1 256
žien 1260
2516

Počet obyvateľov
k 31.12.2008:

mužov 1263
žien 1270
2533

Počet narodených detí:

dievčat 7
chlapcov 11

Počet zomretých:

mužov 21
žien 21

Pristaňovalo sa: 54 občanov

Odsťahovalo sa: 12 občanov

Počet sobášov: 6

Blahoželáme

Pre manželov

Daniela a Paulínu (rod. Akajíková) Šramčíkovcov

bol 17. január 2009 dňom,

kedy si pripomenuli výročie zlatej svadby.

*Nech ich ďalšie dni sú naplnené pokojom a láskou,
aby v zdraví užili dary života.*

Krásneho veku 99 rokov sa

**8. februára dožila Antónia Hrošková,
rod. Knapová.**

Je obyvateľkou Domova dôchodcov – Domova sociálnych služieb v Papradne a druhou najstaršou obyvateľkou v našej obci.

Do 1. ročníka ZŠ 17 detí

Dňa 20. januára 2009 sa v priestoroch našej základnej školy uskutočnil zápis detí do prvého ročníka základnej školy.

Pri zápise okrem rodičov a zvedavých detí plných nových očakávaní boli učiteľky Jureníková a Moravíková, prítomná bola učiteľka materskej školy Hikaníková a psychologička Strempeková. Každé dieťa robilo tzv. „test“ – pomenovávali veci, ktoré patria do skupiny ovocia a zeleniny, určovali geometrické tvary, farbu, veľkosť, počet, básničku, ktorú sa naučil v škôlke alebo doma.

Deti odchádzali zo školy s usmiatou tvárou, sladkou odmenou a „zápisným lístkom“.

Matričné okienko

★ Vitame vás

Nikola Majšíková 17. 12.
Matej Hamárik 31. 12.
Marek Hriadeľ 5. 1.
Adam Škorík 25. 1.
Tobias Ďurjaník 21. 1.
Linda Zábavčíková 17. 2.

† Životnú pozemskú púť ukončili naši spoluobčania

Rudolf Strašík (1912) 24. 1.
Cyril Nemčík (1921) 30. 1.
Ján Majšík (1960) 2. 2.
Vladimír Slivoník (1960) 6. 2.
Jozef Váchalik (1947) 19. 2.
Paulína Galková (1921) 23. 2.
Ludovít Bibiš (1933) 18. 2.
Anna Gablíková (1925) 23. 2.
Ján Šterdas (1956) 24. 2.
Katarína Hausnerová (1926) 25. 2.
Vladimír Belás (1955) 5. 3.
Ján Grbál (1952) 26. 3.

V našej obci

BOLO

26. decembra 2008

Na druhý vianočný sviatok sa mohla mládež zabaviť na **Stefanskej zábave**, ktorú usporiadalo MKS Papradno. Kultúrny dom praskal vo švíkoch a zábava bola až do skorých ranných hodín.

31. januára

bol **rodičovský ples**, už tradične sa všetci dobre zabávali. V programe vystúpili žiaci ZŠ a FS Podžiaran do tanca hrala skupina SONG. Niektorí úspešní „plesajúci“ sa potešili bohatým tombolám.

14. február

Ak ste na prvom obecnom plese neboli, čítajte o ňom na str. 4.

21. februára

sme koniec fašiangov oslávili zábavou a tradične sme „pochovali basu“.

BUDE

5. apríla

V túto „**kvetnú nedeľu**“ bude pred papradnianskym kostolom veselo, už tradične sa bude konať jarmok, kde okrem sladkostí si môžete pozrieť a kúpiť aj výrobky remeselníkov (prútené koše, korbáče, drevené výrobky, výšivky, ...)

11. apríla

sa uskutoční v priestoroch KD VI. **ročník stolnoteniseového turnaja**. Priaznivcov tohto športu srdečne pozývame k športovým výkonom.

12. apríla

o 20,00 h vo veľkej sále KD usporiada MKS Papradno pre priaznivcov tanca **veľkonočnú discozábavu**.

26. apríla

Harmoniky – **heligónky** – rozozvučia priestory KD v nedeľu o 15,00 hodine. Organizátori sľubujú nevšedný kultúrny zážitok.

30. apríla

V podvečer Prvého mája členovia klubu turistov postavia Máj pred budovou KD Papradno za spevu FS Podžiaran.

10. mája

výstupom na Javorník a stretnutím priateľov z Moravy a Slovenska si pri pamätníku „Tri kríže“ uctíme pamiatku padlých v II. svetovej vojne.

17. mája

oslávime „**Deň matiek**“. Stretne sa o 15,00 hodine v kinosále KD Papradno, naše mamičky a babičky si uctia kytičkou pesničkou a tancov detí z MŠ, ZŠ a FS Podžiaran.

(vp)

23. mája

členovia ZO ČK a Klub turistov usporiadajú discozábavu – **májales**, na ktorý Vás srdečne pozývajú.

31. mája

bude pred KD „**válenie mája**“.

1. júna

oslávime sviatok **Medzinárodný deň detí**, tento sviatok oslávia ZŠ a MŠ rôznymi súťažami a športovými podujatiami.

7. júna

vás potešia žiaci Základnej umeleckej školy Považská Bystrica pri ZŠ Papradno pod vedením Mgr. Juraja Šipeka **slávnostným koncertom**.

Veľkonočné trojdnie 2009 v Papradne

Zelený štvrtok

17:00 – Omša na pamiatku Pánovej večere po omši – pobožnosti celú noc – bdenie v Getsemanoch

Veľký piatok

8:00 – liturgia hodín (Posvätné čítanie, Ranné chvály)
9:00 – križová cesta cez obec
15:00 – Veľkopiatočkové obrady
do 20:00 – poklona v Božom hrobe

Biela sobota

8:00 – liturgia hodín (Posvätné čítanie, Ranné chvály) poklona v Božom hrobe
20:00 – Veľkonočná vigília

Veľkonočná nedeľa

7:40 – sv. omša
9:00 – sv. omša v Brvništi
10:30 – sv. omša
popoludní – sväté prijímanie chorým
16:00 – slávnostné Vešpery

Na prízemí OcÚ je schránka pre vaše príspevky, námety a inzerciu do Polazníka. Dúfame, že sa zaplní už do budúcich novín.

Inzeráty pre občanov v novinách **Polazník** sú zdarma (dajte ich do schránky OÚ)

Pozvanie na veľkonočnú prechádzku

Do Koliby pod hájom

Mnohí z nás už v lete videli, že na farme Anny Beníkovej neútlach stavebný ruch. Ale čo to vyrástlo za niekoľko mesiacov? V čase našej uzávierky sa vo veľkom finišovalo na drevenej stavbe, z ktorej bude parádna Koliba pod hájom. Prvých hostí privítajú na veľkonočnú nedeľu, mimoriadne si vás uctia, ak prídete vo vyšívanej košeli či časti kroja. Podávať sa bude „zbojnícky“ či inak ochutený čaj, ochutnáte syry, varí sa bude v novej kuchyni. Mlsné jazýčky si istotne pochutnajú na pečenej jahňacinke, pripravená bude už od 10. hodiny. Od apríla bude koliba s kapacitou pre 60 – 70 ľudí pripravená pohostiť každého, kto sem zavíta. Či už v pracovné dni, no najmä cez víkendy. Postupne majiteľka bude upravovať aj ubytovacia časť na poschodí, po dokončení by malo byť hosťom k dispozícii 8 dvojposteľových izieb, zariadených v štýle dobového dreveného nábytku dávnejších rokov.

Takže, ak máte v čase veľkonočných sviatkov zaradený aj pobyt v prírode, oplatí sa prísť kolibu navštíviť. Budete medzi jej prvými návštevníkmi.

Prvý obecný ples – nová tradícia

Prvý ples obce Papradno tzv. obecný si zobrali pod patronát poslankyne nášho obecného zastupiteľstva. Nie je pochyb, že sa ples vydaril. Na uvítanie privítal starosta obce plesajúcich prípitkom, ženy dostali karafiát a čokoládové srdiečko a na pamiatku dostal každý sklenený vinný pohár s erbom obce a propagačné materiály o Papradne. Ples otvorili členovia folklórnej skupiny Podžiaran „papradianskou hymnou“ a krátkym príhovorom starosta obce. Hostom plesu bola Helena Vrtichová a tanečníci z tanečnej školy manželov Žiškovcov z Považskej Bystrice.

O tanečnú zábavu sa postarala „Lieskovanka“ a disdžokejka Gabika. Prestávky medzi tanečnými kolami vyplnil hrou na harmoniku Ivan Šípek, ku ktorému sa so spevom pridala polovina sály. Večera, udený sýr a "krúpna baba" bola naozaj chutná, ako aj po bohatých tombolách kapustnica. V tombole bolo 88 cien a niektoré boli naozaj hodnotné. K dobrej pohode prispela aj krásne vyzdobená sála a priestory KD. Účastníci tohtoročného plesu sa už tešia na ten budúci.

A že bude aj ten "budúci" nám sľúbili organizátorky, ktoré už teraz rozmýšľajú nad novým scenárom plesu, aby ten druhý bol lepší ako prvý.

Výber z uznesení Obecného zastupiteľstva

Uznesenie Obecného zastupiteľstva obce Papradno č. 1/2009 zo 16.1.2009

B. schvaľuje

1. sadzobník poplatkov v obci Papradno za pracovné úkony vykonávané obecným úradom
2. odmenu pre starostu obce za IV.Q 2008
3. úprava rozpočtu ZŠ Papradno za rok 2008

C. ukladá

1. vedúcemu MKS predložiť finančný rozbor jednotlivých diskoték za rok 2008

Uznesenie Obecného zastupiteľstva obce Papradno č. 2/2009 z 25.2.2009

C. schvaľuje

1. plán činnosti hlavného kontrolóra obce Papradno na I. polrok 2009
2. jednorazovú finančnú výpomoc pre Marka Slivoníka a jeho sestru
3. rozpočet obce Papradno na roky 2009-2011

D. žiada

1. starostu obce nariadiť správcovi cintorína, aby počas veľkonočných sviatkov, Sviatku všetkých svätých a vianočných sviatkov bolo na cintoríne zapnuté osvetlenie

E. Ukladá

1. vedúcemu MKS predložiť starostovi obce podrobný písomný finančný rozbor tržieb a výdavkov z diskotéky z 28. 2. 2009
2. pracovníkom OcÚ plniť úlohy navrhnuté obecnou kontrolórkou v rámci správy o výsledku následnej finančnej kontroly zo dňa 16. 2. 2009

Uznesenie Obecného zastupiteľstva obce Papradno č. 3/2009 z 11.3.2009

B. schvaľuje

1. správu o výsledku hospodárenia MKS Papradno za rok 2008:
 - príjmy 4 882 398 Sk
 - výdavky4 931 899 Sk
 - zostatok..... – 49 501 Sk
2. rozbor hospodárenia obce Papradno za rok 2008
 - príjmy 48 112 tis. Sk
 - výdavky 45 288 tis. Sk
 - zostatok na bežnom účte ...2 824 tis. Sk
3. zápis do obecnej kroniky
4. mesačný plat starostu obce od 1.1.2009 v zmysle zákona č. 253/1994 Z.z. v sume 1 593 Sk
5. prenájom nebytových priestorov v KD za účelom zriadenia predajne s lacným textilom pre Richarda Gašša, Pov. Bystrica

C. žiada

1. starostu obce
 - a) prizvať na najbližšie zasadnutie OZ všetkých predsedov lesných spoločenstiev hospodáriacich v k.ú. obce Papradno
 - b) vypovedať zmluvu o prenájme obecných lesov s Urbariátom PS Papradno do 15. 4. 2009

V starých fotografiách a podľa rozprávania pamätníkov

Premeny Papradna

Podjavorník

Ak dnes hovoríme o Podjavorníku, každému sa vybaví predovšetkým rekreačné stredisko s hotelom Podjavorník, chatami, lyžiarskymi vlekmí a príjemným posezením a občerstvením v Javorinke u Zdena Žilincíka.

Málo kto však vie, že názov Podjavorník sa začal používať až po zavedení autobusového spojenia s Papradnom. Dovtedy každý, kto sa chcel dostať do niektorej osady (na bačov), jednoducho povedal: „Idzem do Hvoru“. „V Horách“ bolo všeobecné pomenovanie osád nielen Podjavorníkom, ale všetkých, ktoré patrili Papradnu.

Osady

Najväčšou osadou Podjavorníka, ale i celých papradňanských Hôr bola Krížel. Delila sa na Hornú a Dolnú. V prvej polovici 20. stor. mala tridsať obývaných dreveníc, v ktorých bývalo okolo dvesto ľudí. V roku 1960 v papradňanských osadách žilo asi 450 obyvateľov (asi sedemdesiat dreveníc), z toho na Kríželi viac ako jedna tretina.

Ostatné osady Podjavorníka boli oveľa menšie. Chuchmálovce mali osem chalúp, Levčovce šesť - sedem, Hanajovce dve, Hruškovce šesť - sedem, Bartkovce šesť, u Malkvo bola jedna chalupa, u Šipínca jedna, u Dukáta dve, u Dohána jedna, u Chlebovo tri a u Dřblika jedna. Okrem toho mali Podjavorníkom svoje bačov aj Brvništania v Ráztoke (Harvankovce, Mikušovce, Šukovce, u Putaja, u Zofy). Tie však boli obývané len počas bačovania.

Hotel Podjavorník

Miesto kde v rokoch 1912 - 1913 dala uhorská vláda postaviť drevenú školu s jednou triedou a bytom pre učiteľa dostalo pomenovanie Pri škole. Tento názov sa používa dodnes. Dnešný hotel Podjavorník postavený v rokoch 1978 - 1980, stojí na jej mieste. Pôvodne slúžil ako pioniersky tábor pre ČSAD Považská Bystrica. Ešte skôr ako hotel bola postavená chata ČSAD (dnešný majiteľ Ivan Stano) pre potreby svojich zamestnancov a to po zavedení autobusovej dopravy na Podjavorník.

Hneď vedľa chaty sa vyrúbal pás lesa, kde mal byť umiestnený lyžiarsky vlek, ale k jeho stavbe nikdy nedošlo. Neskoršie tento zámer realizovali Považské strojárne, ktoré vleky postavili oproti na

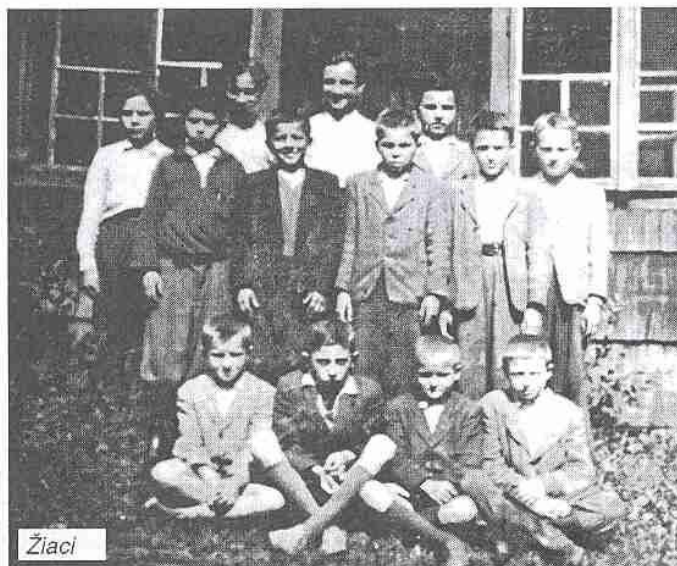
Krížli. Zo začiatku bolo v prevádzke až päť vlekov, dnes len dva, aj to iba v priaznivých snehových podmienkach, nakoľko stredisko nemá umelé zasnežovanie.

Obchod

Obyvatelia osád Podjavorníka sa živili väčšinou len tým, čo si doma dopestovali a dorobili. Drobné nákupy (soľ, cukor, petrolej) chodili nakupovať pešo do Papradna alebo na Moravu. Výhodnejší bol pre nich nákup na Morave, kde mohli speňažiť svoje poľnohospodárske prebytky (maslo, tvaroh, vajčička) a dať sa kúpiť lacnejší lieh (suroviak). Takto sa nakupovalo dovtedy, kým sa v chalupe Karola Trulíka - Pri škole v jednej miestnosti nezriadil obchod. V roku 1965 Jednota LSD postavila Podjavorníkom drevenú budovu, v ktorej umiestnila predajňu potravín. Prvým vedúcim predajne bol Gašpar Gágorík, po ňom Ján Šmulík a Františka Jarošincová. Po roku 1989 obchod odkúpil Zdeno Žilincík, ktorý ho prístavbou a rôznymi úpravami zveľadil do dnešnej podoby.

Škola

V prvých rokoch existencie školy, počas trvania Rakúsko-Uhorska, sa tak ako všade na Slovensku, aj Podjavorníkom muselo učiť po maďarsky. Na tieto časy rodičia a starí rodičia dnešných pamätníkov neradi spomínali. Nejaký čas bola škola opustená, vyučovať sa začalo až po vojne, v r. 1922.

Žiaci

Počas existencie školy tu pôsobili títo učitelia:

R. 1922 - 1929 Vojtech Dunička

V r. 1922 do školy nastúpilo 55 žiakov, všetko prváci, vo veku od 6 do 12 rokov, teda ročníky 1909 - 1916. V roku 1925 - 26 bolo na škole 78 žiakov

1926 - 27 85

1927 - 28 63

1928 - 29 72

1929 - 1933 manželka Bohuslav Cimr a manželka Helena

V školskom roku 1929 - 30 bola zriadená ďalšia trieda. V prvej triede bolo 37 žiakov a v druhej ten istý počet. V r. 1933 - 34 bolo zapísaných 112 žiakov, učiteľku Cimrovú nejaký čas zastupoval Oldřich Hradecký.

V r. 1934 - 1938 manželja Jaroslav Brychta a manželka Emilia (pôsobili aj v Papradne)

V r. 1939 A. Daubnerová

R: 1940 - 1949 manželja Tomáš a Etela Janáči

Bývalým žiakom najviac utkveli v pamäti zrejme títo manželja, ktorí tu pôsobili veľmi dlho. Spomínajú: „Snažili sa žiakov naučiť všetko a dôsledne. A boli dobrí aj vo výchove. Keď bolo treba, poslali žiaka, ktorý sa nezmestil do kože vyrezať liesku a dostal, čo si zaslúžil. P. učiteľ Janáči učil aj náboženstvo, ak pre chorobu alebo zlé počasie nemohol prísť pán farár J. Gašinec.

Cez dlhé zimné večery, aby skrátili mladým čas, nacvičili divadelnú hru „Kamenný chodník“. V predstavení účinkovali;

Škola

Mária Grupáčová, Ludmila Michvocíková, Emília Rončíková, Františka Bednárová, Vilma Janičíková, Františka Hojdíková, Pavlína Šamajová, Jakub a Ignác Jarač, Karol Levčík, Alexander a Ľudvík Janičík a Karol Trulík. Nacvičovalo sa u Jozefa Bednára, v bývalej krčme Podjavorníkom.

Dostať sa do školy v zimnom období, hlavne keď napadlo veľa snehu, nebolo také jednoduché. Žiakom to uľahčili tak, že mladší žiaci chodili do školy jeden deň, starší prišli na druhý a učili sa doobeda i popoludní. Žiakov, ktorí boli zo vzdialenejších osád - Grúnik, Macháčovce, Javoričie, posielali z vyučovania skôr, aby prišli domov ešte pred zotmením.

R. 1949–1950 riaditeľ J Pilátik a učiteľka Irena Kompaníková
V škole bolo v tom čase 67 žiakov, v prvej triede (roč. 1–3) 31, v druhej triede (roč. 4–9) 36.

R. 1951 Regina Ungvarská sama

R. 1952 riaditeľka L. Zemenčíková a učiteľka B. Beňadiková

R. 1953–1962 riaditeľka Žofia Molcová a r. 1953–1955 učiteľka I. Nemčeková

Obe prišli zo školy v Marikovej. Podjavorníkom sa vydali za bratov Viliama a Karola Jurčika. **V roku 1955 odišla učiteľka Jurčiková – Nemčeková na školu do Vrchteplej a na jej miesto nastúpil Ignác Lališ.**

Prvú triedu (roč. 1–4) vyučovala Ž. Jurčiková, počet žiakov 35, druhú triedu (roč. 5–8) I. Lališ, 26 žiakov

Od 1. 10. 1953 bola z riaditeľského bytu prepustená jedna miestnosť a zriadená druhá učebňa. Tým sa skončilo striedavé vyučovanie.

Keď v roku 1957 v Papradne otvorili novú školu, jedna z bývalých škôl (tzv. Stará škola – dnes obchod u Háronika) začala po renovácii slúžiť ako detský do-

mov pre žiakov 2. stupňa z Podjavorníka (od 5. ročníka), ktorí začali navštevovať školu v Papradne. Po zriadení autobusovej linky dochádzali do školy autobusom.

Učiteľ I. Lališ bol preložený do Brvništa, Podjavorníkom zostala len jedna trieda, ktorú vyučovala Ž. Jurčiková. V r. 1963 bola preložená na školu v Kostolci.

R. 1963–1964 Filoména Košútová (Trúchliková)

Keď v r. 1964 nastúpila na MD, na škole Podjavorníkom zastupovali učiteľka z Papradna.

Poslednou učiteľkou, ktorá tu učila bola Anastázia Janičiková.

Počet žiakov Podjavorníkom sa neustále zmenšoval, až nakoniec bola škola pre nedostatok žiakov zatvorená. Zvyšní žiaci chodili do Papradna (dnes už ani jeden). Miesto, kde škola stála odkúpilo ČSAD Považská Bystrica pod stavbu nového hotelu. Budova drevenej školy sa rozobrala a drevo uložilo s tým, že sa v neskoršej dobe postaví na inom mieste, k tomu však nikdy nedošlo.

Poľnohospodárstvo – Kontingenty

Život v horách nebol vôbec ľahký. Kto sa chcel užiť, musel tvrdo pracovať. Práca si vyžadovala účasť všetkých členov rodiny, teda i detí. Hlavná činnosť bola poľnohospodárska výroba. No okrem toho, že pozemkov vhodných na hospodárenie bolo málo, orná pôda bola plytká a kamenistá. Jednotlivé políčka boli úzke a oddelené strmými mezdami. Obrábanie pôdy bolo náročné, lebo na týchto úzkych svahovitých políčkach sa málokde dal použiť kónsky alebo kravský poťah. Všetky práce, okrem orania, sa robili ručne motykou. Nakoniec aj úroda bolo treba poznášať na vlastných chrbtoch. A predsa aj tu po vojne mu-

Divadlo „Kamenný chodníček“.

seli ľudia odovzdávať také isté kontingenty ako v dedine, hoci tam boli podmienky na poľnohospodársku výrobu omnoho lepšie a výnosy vyššie. Kontingenty sa odovzdávali v určené dni pri škole (pred Trulíkom), za prítomnosti pracovníka úradu, ktorý na všetko dohliadal.

Prístup do hôr

Cestu na Podjavorník dali slávnostne do užívania, hostí na tejto slávnosti vítali chlebom a soľou Janičiková a Michvocík.

v krojoch chlebom a soľou (foto: Mária Janičiková a Jozef Michvocík). Predĺženie autobusovej linky znamenali pre obyvateľov Podjavorníka/okrem iných výhod/ hlavne nové pracovné príležitosti. Preto bolo zo začiatku spojov oveľa viacej ako dnes, autobus chodil každé dve hodiny. Posledný autobusový spoj končil Podjavorníkom pred polnocou. Šofér a sprievodca prespali v chate ČSAD, ktorá bola pôvodne postavená na tento účel a ten istý autobus viezol ráno robotníkov do Pov. Bystrice na 1. smenu.

Ďalším dôležitým medzníkom v živote obyvateľov Podjavorníka bola elektrifikácia osád, ukončená v roku 1963. Elektrifikovali sa len osady, celoročne obývané – Pri škole, Chuchmálovce, Levčovce, Hruškovce, Bartkovce a Krížel.

Paradoxne, lepším prístupom k dedine a mestu, sa papradňanské osady začali pomaly vyludňovať. Deti, ktoré vyštudovali sa sem už nevracali, dospelí sa sťahovali bližšie za prácou do Papradna, Považskej Bystrice i ďalej, a dnes tu trvale býva len zopár ľudí.

Na svoje rodisko však nezabúdajú. Takmer všetky drevenice v osadách sa opravujú na rekreačné účely, pribúdajú nové chaty, kde sa radi vracajú.

Odovzdávanie kontigentu

Do Hôr (Podjavorník) viedla úzka kamenistá vozová cesta, miestami korytom rieky. Ľudia sa po nej do dediny dostali len pešo, alebo na nejakom povoze. Pravidelná linka ČSAD, ktorá bola v roku 1950 zriadená z Pov. Bystrice do Papradna, bola v roku 1960 predĺžená do osady Majer a v roku 1961 až na konečnú zastávku Podjavorník. Na otvorení sa zúčastnilo veľa ľudí, hostí privítali

Najväčšou premenou prešiel Podjavorník Pri škole - časť, ktorá bola vždy so školou, obchodom a krčmou akýmsi jeho centrom. Namiesto školy vyrástol moderný hotel, na mieste pôvodných chalúp (Trulíkova vyhořela, schátralú Bednárovu predali a zbúrali), sa postavili honosné chaty. Tam, kde sa človek voľakedy dostal len pešo alebo na voze, je dnes rozsiahle parkovisko plné aut najnovších značiek. Z pôvodnej osady vyrástlo pekné rekreačné stredisko, ako ho dnes pozná mladšia generácia, ale aj návštevníci z iných kútov Slovenska i zahraničia.

A. a M. Balušíkovci

(materiál o škole I. Lališ, fotografie a spomienky F. Šaržíková – Janičiková)

Horári z Podjavorníka

Podľa všeobecne zaužívaných zvyklostí slovenského jazyka pod pojmom „Horár“ si obyčajne predstavíme lesníka, hájníka, poľovníka, správcu lesa, obory, revíru, ktorý je nejakým spôsobom spätý s prírodou. Ja by som v tomto článku chcel písať o Horároch z Podjavorníka, ktorí neboli lesníkmi, hájníkmi a správcami, a poľovníkmi boli niektorí z nich len „načierno“.

Chcel by som písať o Horároch ako o obyvateľoch Podjavorníka. Pre niekoho takéto pomenovanie možno vyznie hanlivo, ja sám som sa kedysi za takéto označenie hanbil a rozčulovalo ma, prečo nás tak volajú.

Teraz s odstupom rokov som však, sám neviem prečo, pyšný a hrdý na to odkiaľ pochádzam a na to, že tam v tých Horách sa žitím života, bez toho aby sme to vedeli, vyučovali aj psychológia a filozofia, ktoré sa dajú použiť aj medzi finančníkmi a priemyselníkmi v inej dobe a v inej dimenzii.

Takže nechcel by som, aby moje zamyslenie vyznelo hanlivo a s dešpektom, rád by som, aby vyzeralo obdivne a s rešpektom k dedom, otcom, pôde, prírode, horám a aby nebolo len sladkasto idealistické ale racionálne realistické, s odrobinkovo čiastočným vykreslením dobrého aj zlého, krásneho aj tvrdého života v osadách Podjavorníkom.

Bieda a chudoba

Podjavornické osady boli v dávnych časoch a aj v relatívne nedávnej dobe v podvedomí tých, čo ich z počutia, alebo zo skúsenosti poznali krajom, kde okrem biedy, chudoby a drevených chalúp nebolo nič.

Blížkosť teórie relativity a biblických prísloví, keď „poslední budú prví a prví budú poslední“ potvrdzuje nová doba, ktorá objavila, že sa tam nachádza bohatstvo, ktoré by málokto čakal.

Samozrejme nie bohatstvo materiálne, ale bohatstvo duchovné. Paradoxom je, že toto bohatstvo objavujú ľudia, ktorí majú korene inde.

Na stretnutí Krížanov v roku 2008 pripomenul domácom toto bohatstvo chalupár z Bratislavy, na prvý pohľad obdivuhodný človek, sveta znalý a svetaskúsený, ktorý má k našim horám taký srdcový vzťah ako by sa tu narodil a vyrástol.

Bohatstvo, ktoré nikto nikdy nevidel a o ktorom sa nikdy akosi prirodzene a možno zo skromnosti nehovorilo a ktoré vidieť až teraz v „novej dobe“ tam však bolo vždy. Tým bohatstvom bol človek, čo tu žil a celé veky pri-

Horári z Papradna

pravoval pôdu pre dnešok. Podjavornický Horár a jeho ťažký, nepredstaviteľne skromný, ale svojím spôsobom bohatý duchovný svet, vďaka ktorému prežil dlhé desaťročia, ba pravdepodobne storočia v neuveriteľne ťažkých, drsných a tvrdých životných podmienkach.

Bohatí duchom

Niektorí z vás sa možno spýtajú, že čo už len také mimoriadne duchovné mohlo vzniknúť v tom chudobnom, Bohom zabudnutom kraji, kde ani líšky nedávali dobrú noc, obývanom nevzdelanými, zaostalými „Horármi“, ktorí niekedy za celý svoj život boli najďalej v Papradne, na jarmoku v Bytči, alebo u doktora za Javorníkom v Karloviciach?

Práve spôsob života a spôsob osídlenia bol najväčšou duchovnou hodnotou. Duchovnou hodnotou preto, lebo pomohol, aby v týchto divých a nehostinných horách Javorníkov vznikol a udržal sa po celé dlhé roky sled života.

Usadlosti, ktoré boli vlastne menšie, alebo väčšie osady boli roztrúsené v horách, v širokej miere obývané celoročne, v menšej miere sezónne ako tzv. bačový.

Osada sa zvyčajne skladala z viacerých hospodárskych dvorov, ktorých počet bol v rôznych osadách individuálny. Súčasťou hospodárskeho dvora bol zvyčajne obytný dom pre rodinu (chalupa), ďalej maštal (chliev)

pre dobytok, prípadne niekedy menšia maštal pre menší dobytok, kozy alebo ovce (cárek), stavba pre uskladnenie a spracovanie krmiva pre dobytok na zimu (húno, stodola a mlatoveň), príručná šopa na uskladnenie potrebného náradia a dreváreň (pajta).

Charakteristickým znakom osád boli po dlhé roky staré, mohutné stromy, poväčšine jasene, bresty, javory a lipy, ktoré akoby pred niekým alebo niečím ochraňovali obydľia a osady.

Z dnešného pohľadu obdivuhodné bolo, že mnohé osady boli vzdialené od centra a medzi sebou navzájom 2,3,4 kilometre. Najznámejšie osady, ktoré prežili až do dnešných čias sú Krížel, Chuchmalovce (Chuchmákovce), Levčovce, Hanajovce Hruškovce a Bartkovce. Dnes, keď sme rozmazaní, zhýčkaní a svojím spôsobom degenerovaní civilizáčnymi výdobytkami si to vlastne ani nevieme predstaviť.

Dnes napríklad, keď za jednu noc nečakane napadne 10 cm snehu, civilizácia je vážne paralyzovaná. V horách Podjavorníka, v osadách a medzi osadami napadlo počas krátkej doby meter, a život pokračoval plnohodnotne, naplno, vo svojej nádhernej, jednoduchej, ale mimoriadne účelnej forme. V takomto období bývali časy, keď Horári z Podjavorníka boli odkázaní len sami na seba, na to čo majú v chlieve a v húne.

Pre súčasníka je z odstupom času až nepochopiteľné ako sa dalo takto svojpomocne dlhodobo existovať. Keď teraz, v čase ekonomickej, hospodárskej, finančnej, plynovej a neviemešteakej krízy vidím a počujem ako pištia a fňukajú novodobí, vraj tvrdí a odhodlaní finanční experti a notebookoví manažéri, inak hrdinskí a obdivovaní, všeobecne obdivne nazývaní aj „žraloci“, vždy si spomeniem, že Horári z Podjavorníka nemali ani plyn ani kapitál na investície do akcií a komodít a prežili. A naviac boli možno duševne a fyzicky zdravší a silnejší ako dnešný človek.

Iný svet

Podľa rozprávania tých zopár pamätníkov čo pamätajú staré časy, plynutím rokov tu vznikol a prežíval mimoriadne svojrázny, originálny, neopakovateľný a nikde inde nevidený svet.

Život v podjavornických horách si tiekol svojím vlastným, zabezpečeným korytom, mal vlastné nepísané zákony a zabezpečené zákonitosti.

Bolo v ňom niekedy pramálo radosti a potešenia, zato nadmieru trápenia, bolesti, nepredstaviteľnej driny a lopoty a v neposlednom rade chorôb, nešťastia a hroznej smrti... A veru vraj, hory často ukryli aj nespravodlivosť, ba dokonca zločiny, ktoré sa jednoducho nedostali k svetským súdom...

Musel to byť nepredstaviteľne tvrdý život ľudí, ktorí doslova drelí, aby prežili. Úplne automaticky a prirodzene rovnako tvrdo ako chlapi pracovali aj ženy. V záujme prežitia museli pracovať aj deti. A odmenou za tvrdú prácu bolo, že niektorí sa niekedy ani nenajedli dosýta...

Ľudia dokázali prežiť

Takéto podmienky života v Podjavorníckych horách a ich bezcitným náručím by nedovolili prežiť len tak hocikakému dengľavcovi. V tejto schopnosti boli Horári z Podjavorníka obdivuhodní a nenapodobiteľní.

Aj preto, že iný zdroj potravy ako vlastná úroda, alebo vlastné do-robené produkty od chovaného dobytky dlho neexistovali. Len to čo sa urodilo alebo dorobilo v horách. Najskôr v prvopočiatoch museli ľudia zem vytrhnúť hore a vyklčovať stromy, kríky a korene, potom každý rok vyviesť z rolí kopy kamenia, aby sa dočkali akej takej úrody.

A potom každý rok čakať, či sa zožne aspoň toľko zbožia čo sa zasialo a či na jeseň vykopú viac zemiakov alebo skál...

A napriek tomu všetkému ľudia tu vedeli prežiť. Prežili tu celé generácie. A popritom všetkom, popri tých nepredstaviteľných starostiach a trápeniach tu stihlo vzniknúť aj niečo, čo vyzerá ako náznak určitej kultúry. Je to neopakovateľný fenomén.

Fenomén Horára z Podjavorníka. Ja tvrdím, že fenomén silný a neopakovateľný. Originálne svojrázne piesne, vlastné rozprávky, povesti, povedačky, príslovia, zvyky, mágia, bylinkárstvo, nadprirodzené bytosti a nevysvetliteľné javy. Príbehy o bosorkách, ježibabách, vilach, poludniciach, svetlonosoch, strašidlách, zlých duchoch a iných nadprirodzených bytostiach.

Boli to len výplody bujnej fantázie a vareného suroviaku (liehu), alebo reálne poznatky ľudí hôr, ktorí vtedy vedeli zachytiť a rozoznať svojimi v našich očiach primitívnymi zmyslami aj to čo my teraz nedokážeme? Akoby akýsi náznak vlastnej liturgie. Liturgie a kultúry pomiešanej z kresťanstva a zvyškov starého pohanstva okorenenej horami Podjavorníka...

Nepredstaviteľnú biedu, kruté prírodné podmienky a žiadne istoty často tiež zhoršovali temné stránky ľudskej osobnosti, ktorá niekedy chcela uchmatnúť viac zbožia, zemiakov a dreva pre seba na úkor iného. Boj Podjavorníckych Horárov o prežitie nebol vždy čistý a spravodlivý. Často ani nemohol byť. Lebo niektorí

Horári boli zo svojej prirodzenosti krutí, zákerní a nemilosrdní...

Často museli bojovať sami so sebou, s protikladmi ľudskej osobnosti a ľudskej duše. Na jednej strane veriaci a pokrstení kresťania, čo kráčali v nedelu pešo 10-12 kilometrov do Papradna do kostola na omšu, na druhej strane množstvo strašných kliatieb, nadávok a zlorečení, ktoré sa vznášali nad Podjavorníckymi horami, keď náhodou nešli veci podobrotky... Bolo to veľmi zvláštne duchovno, keď Podjavornícky Horár jedným kútkom úst šepkal vrúcnu modlitbu a vzápätí druhým púšťal na blížneho suseda, ktorého kravy mu zašli do otavy ťažké a zlovestné kliatby, pri ktorých tuhla krv v žilách... Nuž toto bol asi sprievodný negatívny jav onoho tvrdého života, ktorý museli žiť o prežitie...

Spomienka sa vznáša

Je chvályhodné potomkom a obdivuhodné zároveň, že mnohé z osád žijú až do dnešných časov, aj keď ich držia pri živote hlavne chalupári a chatári.

Každopádne my, potomkovia starých Horárov z Podjavorníka a pokračovatelia osídlenia v chatách a chalupách máme možnosť pokračovať v tom, čo začali naši predkovia: zachovať onen náznak jedinečnej kultúry a liturgie pre budúce generácie, ktorý v iných krajoch a krajinách nazývajú tak vznešene Európske kultúrne dedičstvo (a pritom často bolo rovnako jednoduché a primitívne ako to naše).

Aby sa nám to však aspoň čiastočne podarilo, obrazne povedané, nezvalme všetky húná a staré chalupy, opatrime staré škobrtáky, žbenky, hrotky, lovíšky a devenné hrable, nezbúrajme všetky murované šporhele a nevytrhajme drevenné dlážky, nabíjané palachy a šindľové strechy, nezahodme súknové nohavice, zápony, vyšívané košele a hune.

Keď to dokážeme, raz budú na nás spomínať naši potomkovia, ako my spomíname na predkov a na ich kultúru. A to predsa stojí za to, vznášať sa ako spomienka nad čarokrásnymi, a v hviezdoslavovsko-sládkovičovskej krásote a nádhere neopakovateľnými Podjavorníckymi horami tak povedzme ... o sto rokov...

Jožo Trulík od Levčovo, alias Ing. Jozef Trulík, CSc.

Ako chlieb pomohol dvom furmanom

Radi kedysi chodievali Papradňani do mesta Bytče. Bývali tu jarmoky dobytie i výkladné.

A Bytča je k Papradnu aj bližšie ako okresné mesto Bystrica. Cesta síce vedie cez kopce, ale nie vysoké, dá sa ľahko zvládnuť. Cez Štiavnik, Tancové, Jabloňovský dvor. Aj papradňanskí furmani so svojimi fuksami a šimlami radi chodili na vozoch do tohto mesta. Na predaj svojich výrobkov a na nákupy do gazdovstva potrebných vecí.

Raz tiež boli dvaja papradňanskí furmani v Bytči i so záprahmi. Veľmi dlho sa v meste zdržali. Vracali sa až k večeru. Bolo leto, boli dlhé dni. Kým sa z Bytče doterigali do Štiavniku blížila sa poľnoc.

V tých časoch v chotároch obcí v nočné hodiny šarapatilo mnoho všelijakých strašidiel a bubáčeniec. Nebolo radno potkať sa nočou.

Na rozhraní chotárov medzi Štiavnikom a Papradnom prechádzala poľná cesta sedlom medzi kopcami Dúbravka a Stračinec. To miesto v sedle sa nazýva pri Kopanici.

A tam tiež strašievalo. Kto vie prečo práve tam si zlé sily zvolili svoje miesto na pokúšanie nočných pútnikov. Možno preto, že tam zahynul jeden nevinný človek. Starší ľudia zo Štiavniku spomínali, že na tom mieste Papradňani zabili istého Klinka zo Štiavniku. Či pre peniaze alebo z iných dôvodov ta sa už nevie. Vrahov nevy pátrali

Nuž došli sem na toto miesto dvaja oneskorení furmani vracajúci sa z Bytče domov do Papradna. Tu na chotárnej čiare pri Kopanici ich zastihla pravá poľnoc.

Predné kone vo voze zapriahnuté sa odrazu zastavili. Začali nespokojne fíkať a erdžať. Čo ich ako gazda poháňal nechceli sa z miesta ani hnúť. Ako čoby bol voz k zemi prikovaný.

Čosi neviditeľné sa koňom postavilo do cesty a nechcelo ich ďalej prepustiť. Furmani sa hneď dovŕtjpli, že ich to straší, lebo už dávno sa hovorilo o tomto mieste, že tu už viacerých ľudí mátoha bantovala.

I začali sa obaja furmani prežehnávať. No ani to na strašidlo neúčinkovalo. Stále kone nechcelo ďalej pustiť. I začali sa furmani radíť.

„Čo teraz urobíme? Ako sa dostaneme domov?“

„Keby sme mali chlieb. Strašidlo by na nás nemalo moci.“

„Ale kde ho vziať?“

Skúsili znova kone pohnúť, ale tie sa začali vzpierajú. Na zadné nohy sa stavali a dopredu ani krok nemohli.

„To už nie je s kostolným riadom,“ povedal starší skúsenejší furman.

„Vieš čo Jano? Ty zabehni chytro domov. Prines chleba a a potom si už akosi poradíme.“

Tak sa aj stalo. Mladší furman chytro bežal nocou na vlastných nohách domov do dediny. Vzal kus chleba a náhlivo sa vracal ku koňom na chotár.

Nuž veru trvalo to skoro celú hodinu kým s tým chlebom prišiel. Ale pomohlo to.

Obaja furmani si potom chlieb rozdelili napoly. Každý vzal ten chlieb do ruky a postavili sa pred kone.

„Hijó koničky za nami. Hijó Fukso. Hijó Šimeľ.“

A kráčali vpred pred koňmi. A kone sa už pohlí a voz ťahali za sebou ako nič. Tak ľahučko ho ťahali. Veď tam bola rovina. Pretiahli voz na papradňanskú stranu chotára a už bolo dobre. Strašidlo stratilo moc. Lebo chlieb je dar Boží a aj mátohy majú pred ním rešpekt.

Furmani aj ich koniky sa potom šťastlivo vrátili domov. Nič sa im nestalo iba trochu strachu zažili.

Štefan Meliš

Rozpočet obce na rok 2009

VÝDAVKY

Položky	Suma v eurách
Samospráva obce – plat, cestovné, el.energia, palivo, voda, telefón, poštovné, výpočtová technika, údržba, školenia, revízie, upratovanie, stravovanie zamestnancov, poistenie majetku, odmeny poslancom OZ, zmlouvy o vykonaní práce	205 737
Požiarna ochrana	6 400
Miestne komunikácie – ohrievanie snehu, údržba ciest a kanálov	11 391
Komunálny odpad – vývoz TKO a uloženie na skládku, vývoz separovaného odpadu, nákup popolníc	57 000
16. bj + 16 bj/2 – el. energia spoločných priestorov, pitná voda	3 000
Vodohospodárstvo v obci – oprava a čistenie obecných studní, oprava obecného vodovodu	3 000
Verejné osvetlenie – el. energia, údržba a oprava	22 000
Obvodné zdravotné stredisko – mzdy, el. energia, plyn, revízie	8 915
Telovýchovná jednota Žiar Papradno, Hokejbalový oddiel – príspevok na činnosť	10 300
Miestne kultúrne stredisko – príspevok na činnosť	28 600
Knižnica – nákup nových kníh, príspevok na činnosť	2 270
Ostatná kultúrno-výchovná činnosť – kult. akcie, Ondrejovské hody, kronika, príspevok dobrovoľným zložkám, uvítanie detí do života	12 600
Miestny rozhlas – údržba, koncesionárske poplatky, kábelový TR-údržba	7 000
Dom smútku – el.energia, pitná voda, údržba DS a cintorína, správca cintorína	5 000
Materská škola – platy, el.energia, tovary a služby, výmena okien	85 062
Školská jedáleň pri MŠ – plat, tovary a služby	12 370
Základná škola- plat, tovary a služby, vzdelávacie poukazy, školská jedáleň, internet pre verejnosť	312 003
Spoločná úradovňa – príspevok na činnosť, príspevok na opatrovateľskú službu	45 500
sociálne veci – jednorázové finančné dávky	2 000
Výstavba verejného vodovodu	17 580
Osvetlenie minihriska	8 300
Skladový priestor na ihrisku TJ Žiar	2 000
ZŠ Papradno- spoluúčasť na zateplení a výmene okien a dverí	12 895
Proj.dokumentácia – rekonštrukcia kultúrno-spoločenského centra v obci Papradno + spoluúčasť na rekonštrukcii	81 988
Zavlažovací systém na ihrisku TJ Žiar	2 000

Vyludovanie mantinelov na ihrisku ZŠ	8 000
Ostatné investície – nákup pozemkov, zavedenie internetu v obci, chodník pre chodcov, zakúpenie os.automobilu	176 463
Výdavky celkom	1 059 034

PRÍJMY

Položky	Suma v eurách
Podiel na daniach z príjmov FO	526 186
Daň z pozemkov	15 270
Daň zo stavieb	14 605
Daň za psa	830
Poplatok za VP – DOXX a.s.	4 481
Poplatok za ubytovanie	1 490
Poplatok za užívanie verejného priestranstva	500
Poplatok za TKO od občanov	33 924
Nájom – urbár, PS, byty, nebytové priestory	66 301
Poplatky – správne, za DS, za TKR	3 620
Príjmy za kopírovanie, relácie v MR, pohľadnice, za opatrovateľskú službu od opatrovaných, od rodičov za MŠ, z predaja pozemkov	8 370
Ostatné – úroky, poplatok za znečisťovanie ovzdušia, dotácie	301 332
Zostatok z predchádzajúceho roka	82 125
Príjmy celkom	1 059 034

Poplatky v obci Papradno

- Vyhlasovanie v miestnom rozhlase

Cez pracovnú dobu jubileá (2 piesne, text)	1 euro
Predajcovia (2 piesne, text)	2 euro
Naviac pieseň	0,70 eura
Mimo pracovnú dobu každá vyhláška	2 eurá
pieseň navyše	0,70 eura
 - Obecná knižnica má zápisný poplatok pre deti na rok 0,30 eura, pre dospelých 1 euro. Knihy sa požičiavajú maximálne na 3 mesiace, prvá upomienka je za 0,50, druhá za 1,00 a tretia za 2,00 eurá.
 - Prenájom zasadacej miestnosti obecného úradu je 5 euro na hodinu, pre dobrovoľné zložky v obci zdarma.
 - Kopírovanie formátu A 4 je za 0,05 eura.
 - Poplatok za bežné potvrdenia za 0,70 eura, pre sociálne účely zdarma.
 - Vyhodenie nájomných a kúpropredajných zmlúv, kde jednou zo zmluvných strán je obec je za 35,00 eura.
 - Povolenie a rozkopanie miestnej komunikácie je za 20,00 eura.
 - Pripojenie rodinného domu na televízny KR: jednorazový poplatok za pripojenie je 105 eur, ročný udržiavací poplatok je 7 eur.
 - Poplatok za používanie faxu občanmi formát A4 v okrese Pov. Bystrica 0,60 eura, v rámci SR 1,00 euro, do zahraničia 3,00 eurá.
- Poplatky boli schválené obecným zastupiteľstvom v Papradne 16. 1. 2009.

Zabávali sme sa

Slávnostne vyzdobená sála KD v Papradne privítala 31. januára „nahodených“ rodičov a priateľov školy na 31. plese rodičov. Ples sa začal kultúrnym programom žiakov našej školy a príhovorom riaditeľa školy. A potom sa už rozprúdila zábava – tancovalo, spievalo a zabávalo sa až do bieleho rána. Zábava bola prerušená chutnou večerou a žrebovaním bohatej tomboly. Z plesu neodchádzali spokojní iba tí, ktorí vyhrali v tombole, ale všetci, ktorí sa plesu zúčastnili.

Riaditeľstvo školy a výbor ZRŠ srdečne ďakuje všetkým, ktorí ples pripravovali – niektorým učiteľom i rodičom, všetkým sponzorom, ktorí prispeli finančnou čiastkou alebo darom do tomboly, personálu KD Papradno i všetkým zúčastneným, ktorí sa postarali o dobrú zábavu.

Veríme, že o rok sa znova stretneme a zabavíme na 32. plese rodičov.

Plný kultúrny dom

Karneval „škôlkarov“ sa už po druhýkrát nekonal v materskej škole, ale v tanečnej sále kultúrneho domu. Deti tak mali dostatok priestoru na tanec, hudobno-pohybové hry a súťaže. Miesta bolo dosť aj pre rodinných príslušníkov. Z niektorých rodín prišli až tri generácie, ale aj krstní rodičia, či susedia. Masky boli krásne a víťazmi boli všetci. Navštívil nás aj starosta, ktorý priniesol deťom sladkú odmenu.

Vážení rodičia a priatelia školy!

Aj tento rok je možné poskytnúť 2 % podielu zaplatenej dane v zmysle zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších zákonov Rodičovskému združeniu pri ZŠ Papradno. Niektorí z Vás tak už urobili, za čo im srdečne ďakujeme. Zároveň sa touto cestou obraciame s prosbou na tých rodičov a priateľov školy, ktorí ešte 2 % dane neposkytli žiadnej organizácii, že tak môžu urobiť do 27.4.2009 a tieto % poskytnúť škole, čím pomôžu našim žiakom i škole k skvalitneniu výuky a k zakúpeniu potrebných učebných pomôcok.

Potvrdenie o zaplatení dane z príjmov za rok 2008 môžete priniesť do školy, kde obdržíte vyhlásenie o poukázaní sumy do výšky 2 % zaplatenej dane. Škola postúpi vyhlásenie daňovému úradu v Považskej Bystrici.

Maškarný ples a rozprávkový svet

Stretnúť vo štvrtok 19. 2. na našej škole rozprávkové bytosti nebola náhoda, pretože v tento deň sa z našich úplne obyčajných detí stali deti rozprávkové. Pri pohľade na ne sa vám však mohli popliesť všetky rozprávky. Červená Čiapočka šla ruka v ruku s pažravým vlkom, čertisko Lucifer sa na vás priateľsky usmieval, piráti nemali hrôzostrašné úmysly. Ani kukláči nenaháňali strach, vojaci netúžili po boji, Cigánky sa nesnažili za každú cenu niečo potiahnuť a smrť bola hrozna iba na pohľad – nekosila

životy iných. Museli ste však dávať pozor, aby ste náhodou nepristúpili maličkú lienku či princezničky, ktoré ešte len čakajú na svojich princov. A uvidieť noc počas bieleho dňa či vodníka na suchu, to bolo úplne normálne.

Rozprávkové kráľovstvo riadila princezná Jasiedka – (uč. Gastnerová) za výdatnej pomoci svojho pomocníka – (uč. Cepákovéj), ktorí rozdávali maskám vecné dary i sladkosti za každú splnenú úlohu. Potešili ich aj ceny v pestrej tombole. O hudbu sa staral dvorný muzikant (uč.

Juraj Šipek) a ten vyhrával, že všetci tancovali, až sa z nich parilo.

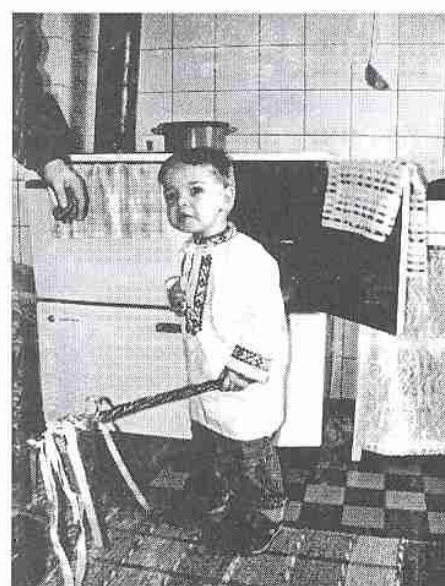
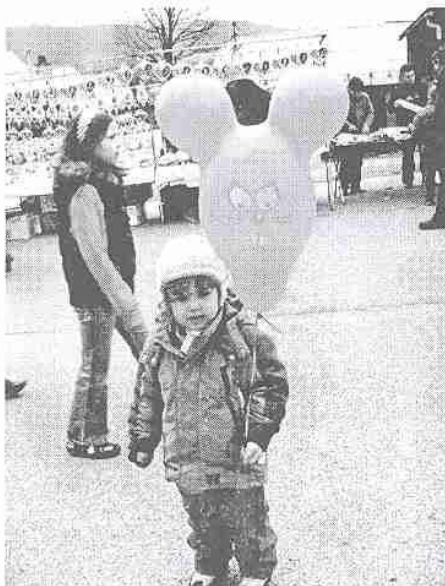
Rozprávkové kráľovstvo navštívili aj nerozprávkové bytosti – rodičia detí, pyšní na svoje ratolesť. A najkrajšia maska? Všetky. Hádám aj preto odchádzali z maškarného plesu spokojní všetci - deti aj ich rodičia. Zaželajme si, nech je život na našej škole šťastný ako závery rozprávok a naše činy múdre a spravodlivé ako činy ich hlavných hrdinov.

Ďakujeme za žiakov

Riaditeľstvo ZŠ v Papradne spolu s učiteľmi i žiakmi ako aj Materská škola Papradno srdečne ďakujú za finančný príspevok, ktorý im darovali usporiadatelia 1. obecného plesu – OÚ Papradno v zastúpení starostom Štefanom Hatajčíkom a poslanci obecného zastupiteľstva. Veľmi si vážime finančnú pomoc, ktorá sa premení na učebné pomôcky pre žiakov, na výdaje spojené s cestovným na športové a vedomostné súťaže, na ktorých sa budeme snažiť uspieť čo najlepšie, a tak dobre reprezentovať meno našej obce.

Recepty

Vajíčkový nárez v syrovom obale

Cesto: 300 g syra, nasekaná petržlenová vňaf

Plnka: sedem vajíčok, soľ, mleté čierne korenie, 0.2 l ochutenej majonézy, 60 g červenej papriky, 60 g dusenej šunky, 15 g želatíny, žerucha

Pracovný postup:

Tvrдый сыр zabalíme do mikroténového vrecúška a dáme ho variť do vody približne na 25 až 30 minút. Po uvarení syr z vody vyberieme a vrecúško odstránime. Syr preložíme na pracovnú dosku, posypeme nasekanou petržlenovou vňaťou a valčekom medzi dvoma fóliami rozvalkáme. Podlhovastú formu vystelieme potravinárskou fóliou. Dno i boky formy vyložíme rozvalkaným syrom, pričom časť syra si odložíme. Naplníme plnkou, prikryjeme zvyšnou časťou syra, mierne stlačíme a odložíme na niekoľko hodín do chladničky. Po stuhnutí opatrne vyklopíme a fóliu stiahneme. Krájame na kúsky, ktoré posypeme žeruchou.

Plnka:

Červenú papriku povaríme v posolenej vode. Natvrdo uvarené vajcia nadrobno pokrájame spolu s vychladnutou červenou paprikou a dusenou šunkou. Ochutíme soľou, mletým čiernym korením a majonézou. Pridáme želatínu pripravenú podľa návodu a premiešame.

Nájdete sa?

Po dedinách bývalo zvykom, že k často sa opakujúcim priezviskám si ľudia priradili ešte aj prímenie, prezývky, aby bolo ihneď každému jasné, o koho ide. Nuž, hľadajme medzi nimi vašich predkov...

Čercík	Bliska	Darebák	Dula
Cisarík	Bodziník	Dzinko	Dávid
Češo	Britva	Dlapík	Džavková
Čuraňa	Burmek	Dukát	Drestka
Čechalík	Drúzgala	Dohán	Erna
Cisová	Dzuriš	Dolóra	Eliaška
Crkala	Doboš	Deciník	Frantulienu
Cuhák	Drataňa	Držutka	Fako Franák

VTIPY

- V čase, keď mal Podjavorníkom Pri škole ešte krčmu Jozef Bednár, ohlásili sa u neho na návštevu žandári. Na druhý deň ich čakal, ale keď nič nechodilo a on mal robotu na poli, nechal im na dverách lístok s odkazom: "Som na Šamajke". Keď sa vrátil, našiel pod svojim odkazom dopísané: „Sme na Bednárke.“

- Doma v sobotu fúra roboty a 18-ročný syn sa kamsi chystá. Nahnevany otec na neho kričí: „Jano, dze idzeš?“

„Do centra voľného času.“

„Kam?“, nechápe otec.

„No, do Lucie.“

Na druhú sobotu sa opakuje to isté, navyše si syn pýta aj kľúče

Zabudnuté slová

bezpečník – žandár

fičkus – prefikávaný človek

sloja, grguľa – hrča

cagala – nevydarený koláč

chemiac – škriabať

klúčac – driemať

prašina, meguľa – hlava

reformy, bombardáky – nohavičky

kraviak, hnusač, zasran – nádvarka

patyko, patýčie – drevo

našmátrac – nahmatať

huba, papuľa – ústa

gniavic – tlačíť

cúrac sa – chodiť

špunt – štupeľ

žmolky – halušky

zlahla – porodila

samodruhá – tehotná

cířovac – parádliť

snoric – hľadať

od auta.

„A čil si sa zas kam vybral?“

„Na Blízky východ.“

„A to je zas dze?“

„Ve Ščiavníku.“

- Dedo sa chystá rúbať drevo. Zavolá si svojho vnuka a pošle ho k susedovi požičať sekeru. Vnuk sa o chvíľku vráti s tým, že sused nechce dať.

„To je ale lakomec“ - hnevá sa dedo – „choď do šopy a dones mi tú našu.“

- V protialkoholickej liečebni, na dvere svojej ambulancie jeden lekár vyvesil tabuľku s upozornením: „Nad alkoholom sa nedá zvíťaziť.“ Na druhý deň bolo pod tým dopísané:

„Len Slováci s ním už párkrát remizovali.“

- „Som tu dobre v bordeli?“ – pýta sa pán Novák, keď príde k budove s červenými svetlami.

„Dobre“ – hovorí mu chlap, ktorý sedí za dlhým stolom s dvoma slečnami – „lenže teraz cez víkend, to nie je bordel, ale to máme prenajaté ako volebnú miestnosť.“

„Dočerta“ – hovorí pán Novák – „tak mi teda dajte nejaké volebné lístky, ja si tam už nejakú tú k...vu vyberiem.“

- Bezdomovec vyžobre 3 eurá, vsadí ich a v lotérii vyhrá 500 000 euro. Hneď na druhý deň prídu za ním novinári a pýtajú sa ho: „Viemte kto ste pán docent. Čo budete robiť s toľkými peniazmi? Pomôžete slovenskej vláde? Dáte na charitu?“ Podporíte svoju bývalú vysokú školu, na ktorej ste predtým vyučoval alebo naše zdravotníctvo?“

„No to isto, kúpim si vlastný most a budem pod ním spávať sám, aby som mal konečne od všetkých pokoj.“

Jarná odvetá futbalových súťaží

Počas jesene 2008 sa predohralo jedno jarné kolo. Naši futbaloví reprezentanti nezaháľali cez zimu a na svojich tréningoch, ktoré boli v telocvični ZŠ Papradno a na umelom mimniihrisku TJ sa pripravovali na jarnú súťaž. Mužov povedie k zápasom Pavol Zvak, dorastencov Daniel Lapúnik a Ján Macošinec a žiakov Vladimír Košút s Branislavom Zdurjenčíkom.

Pozvanie na futbal

15. kolo – 5. 4. 2009

Ž: Papradno – Prejta 10.30 h
D: Papradno – Bolešov 13.00 h
M: Papradno – M.Ľednice 15.30 h

16. kolo – 12. 4. 2009

Ž: Podmanín – Papradno 10.30 h
D: Pruské – Papradno 13.00 h
M: Plevník – Papradno 15.30 h

17. kolo – 19. 4. 2009

Ž: Papradno – Lúky 10.30 h
D: Papradno – Lysá 13.30 h
M: Papradno – Dulov 16.00 h

18. kolo – 26. 4. 2009

Ž: Orlové – Papradno 10.30 h
D: Visolaje – Papradno 13.30 h
M: Lúky – Papradno 16.00 h

19. kolo – 3. 5. 2009

Ž: Papradno – H. Poruba 10.30 h
D: Papradno – Lúky 14.00 h
M: Papradno – Horovce 16.30 h

20. kolo – 10. 5. 2009

Ž: Udiča – Papradno 10.30 h
D: Orlové – Papradno 14.00 h
M: H. Poruba – Papradno 16.30 h

21. kolo – 17. 5. 2009

Ž: Papradno – Bolešov 10.30 h
D: Papradno – Prečín 14.30 h
M: Papradno – Beluša 17.00 h

22. kolo – 24. 5. 2009

Ž: Streženice – Papradno 10.30 h
D: L. Rovne B – Papradno 14.30 h
M: Udiča – Papradno 17.00 h

23. kolo – 31. 5. 2009

Ž: Pružina – Papradno 10.30 h
D: Papradno – Pružina 14.30 h
M: Papradno – Púchov B 17.00 h

24. kolo – 7. 6. 2009

Ž: Papradno – D. Mariková 10.30 h
D: Praznov – Papradno 14.30 h
M: Brvnište – Papradno 17.00 h

25. kolo – 14. 7. 2009

Ž: Prečín – Papradno 10.30 h
D: Papradno – Tuchyňa 14.30 h
M: Papradno – D. Mariková 17.00 h

26. kolo – 21. 6. 2009

Ž: Papradno – Košeca 10.30 h
D: Domaniža – Papradno 14.30 h
M: Ilava – Papradno 17.00 h

Z kalendára podujatí papradnianskeho Klubu turistov a lyžiarov

Vo februári už zima dopriala snehu do bežeckej stopy a mohli sme organizovať 1. ročník preteku na bežkách v chotári Papradna (Vrchová – kaplnka) – 1. marca. Na bežky sme sa dostali aj na trase po hranici na Javorníkoch a v marci bol v pláne Veľkonočný výstup na Holý vršok, 2. ročník. V apríli prejdeme turistickými chodníkmi a skontrolujeme stav, z hrebeňa Javorníkov zídeme do Papradna a budeme pri stavaní mája pred obecným úradom. V máji pripravíme slávnostnú vatru na Stratenci a zúčastníme sa tradičného stretnutia pri Troch krížoch. Budeme sa podieľať pri organizácii tanečnej zábavy so ZO SČK. V tomto mesiaci by sme chceli turisticko-lyžiarsku akciu Podjavorník – Čertov s prenocovaním. V júni začneme čistiť malý vodopád a podľa záujmu pripravíme výstup na Manín a podujatie pre cyklistov.

V ďalšom čísle Polazníka prinesieme informácie na druhú časť roka.

Klub turistov a lyžiarov v Papradne uskutočnil dňa 1. marca 2009 preteky na bežkách v časti obce Vrchová. Stupienok víťazov vyrobený zo snehu udržal váhu piatich odmenených mužov a piatich odmenených žien. O zaujímavé ceny sa postaral predseda KTL Ing. Tibor Zendeck. Keďže sa preteky mimoriadne vydarili budeme ich opakovať aj na budúcu zimu.

Zo skladu uhlia posilňovňa

Na nápad, ako možno využiť pivničné priestory bývalého skladu uhlia na našej základnej škole, prišli chlapci z hokejbalového oddielu. Svojpomocne vybudovali zo skladu krásnu priestorňú posilňovňu. Že to nebola ľahká robota, o tom svedčí množstvo hodín, ktoré ho-

kejbalisti odrobili, aby z ošarpaných a zaprášených priestorov vyčarili modernú, účelovo zariadenú športovú miestnosť, ktorá bude slúžiť nielen im, ale aj žiakom a pracovníkom základnej školy.

V sobotu 17. januára 2009 bola posilňovňa daná za prítomnosti riaditeľa školy slávnostne do prevádzky.

„Som rád, že mladí ľudia v našej obci chcú aj takýmto spôsobom využívať svoj voľný čas a takto utužovať svoje zdravie,“ konštatuje riaditeľ školy Mgr. Ivan Šipek.

Vedenie školy aj cestou Polazníka ďakuje chlapcom za ich iniciatívu a vynaloženú prácu spojenú s nemalemi finančnými nákladmi pri budovaní a zariadení posilňovne.